

توسعه سلامت الکترونیک: ضرورتی استراتژیک برای نظام مراقبت سلامت*

رضا دهقان^۱، وحیده قربانی^۲

چکیده

مقوله «سلامت الکترونیک» در دو دهه‌ی اخیر در اولویت برنامه‌های کلان توسعه در کشورهای مختلف جهان (اعم از پیشرفته و جهان سومی) قرار گرفته است. در واقع استراتژیست‌ها و سیاست‌گذاران بخش سلامت با بهره‌گیری از قابلیت‌های گوناگون فناوری اطلاعات و ارتباطات، فرآیندهای طرح ریزی، ارائه و ارزیابی مراقبت‌های سلامتی را کارآمد و اثربخش‌تر می‌نمایند. در این راستا سلامت الکترونیک نیز یکی از این استراتژی‌های کلان مدیریتی است که باید به آن بسیار توجه شود.

واژه‌های کلیدی: مراقبت سلامتی - سلامت الکترونیک.

مقدمه

آن به فرآیند و منابع برمی‌گردد. دلیل پیچیدگی سازمان‌های امروزی، تصمیم‌گیری صحیح و اثربخش در مدیریت ضرورتاً باید مبتنی بر تحلیلهایی باشد که نشأت گرفته از آمار و ارقام عملکردی و سازمانی است. در حقیقت مدیران تنها به خاطر داشتن اطلاعات دقیق و به هنگام می‌توانند مسیر و میزان پیشرفت سازمان را در جهت تامین اهداف مشخص نمایند و بدین طریق برنامه‌ها و طرح‌های خود را اجرا نمایند. موضوعی که در مدیریت سازمان مورد توجه خاصی است، وجود اطلاعات به عنوان یکی از منابع استراتژیک مدیریتی است. در واقع اطلاعات یکی از چهار منبع اصلی سازمان را تشکیل می‌دهد (۲) و چرخه‌ی حرکت اطلاعات در سطح سازمان، مدیران را به برخورداری از یک مکانیسم مدیریتی و یک نظام هدفمند بمنظور مدیریت اثربخش در جهت دستیابی به اطلاعات جدید ملزم می‌کند. بنابراین ضرورت دارد تا حد توان روز آمدی رشد و پویایی اطلاعات (داده‌ها، اطلاعات، دانش و دانایی) را در سطح سازمان به نحو شایسته‌ای مدیریت نمود تا به دنبال آن تغییر در نگرش و رفتار کارکنان در سطوح مختلف سازمان، دست‌یافتنی شود.

سازمان‌ها از شالوده‌های اصلی اجتماع امروزی هستند و مدیریت مهمترین عامل در حیات، رشد و بالندگی یا نابودی آنها محسوب می‌شود. لذا نقش مدیران در این فرآیند بسیار با ارزش است به طوری که آنان می‌توانند با مدیریت خویش روند حرکت سازمان را از وضع موجود به سوی وضعیت مطلوب هدایت کنند (۱).

نکته مهم در مدیریت، بهره‌برداری بهینه از منابع موجود سازمان اعم از منابع فیزیکی، مالی و انسانی می‌باشد و این موضوعی است که دغدغه خاطر اغلب مدیران، خصوصاً در سازمان‌های دولتی است. در این زمینه همین بس که بگوئیم مدیران با میزان محدود منابع در اختیار خود، باید سازمان را در مسیری حرکت دهند که در هر لحظه عوامل متعدد محیطی، چه در داخل و چه در خارج سازمان باعث شدن این حرکت می‌شود و چه بسا در صورت عدم توجه دقیق آنان به این عوامل و نیز عدم بهره‌برداری صحیح و بهینه از منابع باعث می‌شود، نه تنها سازمان در دستیابی به چشم انداز مطلوب خود نا کام مانده، بلکه به سوی نابودی و زوال پیش رود. طرح چنین موضوعاتی می‌تواند یکی از دلایل برخورداری مدیران از رویکرد، نظامی باشد، زیرا در این رویکرد سازمان را به صورت مجموعه‌ای منظم می‌توان دید که همگی اجزای آن به طور هماهنگ مسیر پویایی و رشد را می‌پیماید. در این نگرش مدیریتی، فرآیندهای سازمانی، ورودی‌ها (منابع) را به تعدادی خروجی (محصول، کالا یا خدمات) تبدیل می‌کند و باز خورد

* ارائه شده بصورت سخنرانی در چهارمین کنفرانس سلامت الکترونیک سازمان جهانی بهداشت - تهران شهریور ماه ۱۳۸۳

۱- مشاور بهبود مدیریت در بخش بهداشت و درمان، دانشگاه علوم پزشکی تهران (rdehghan@tums.ac.ir) عضو انجمن بهره‌وری ایران

۲- کارشناس آمار و مدارک پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران